

Ο ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΓΙΚΟ ΤΣΟΥΚΆΛΙ

από τή συλλογή ηπειρωτικων
παραμυθιών των
Thede Kahl και Αντρέα Καρζή

το παραμύθι διηγήθηκε η
Κατίνα Παναγιώτου, 77 ετών
Πρέβεζα, 1999

Πριν πολλά-πολλά χρόνια ήταν μια γριά που είχε ένα γιο. Τον Κωσταντή. Αυτός λοιπόν ο Κωσταντής ήταν χαλκωματάς, αλλά έπαιζε και βιολί. Μια μέρα τον κάλεσαν σ' ένα γάμο να τους διασκεδάσει παίζοντας το βιολί του. Αυτός δεν ήθελε αλλά η μάνα του επέμενε λέγοντάς του:

- Πήγαινε γιε μου, και με τα λεφτά που θα σου δώσουνε θα μπορέσουμε κι εμείς ν' αγοράσουμε λίγο αλεύρι να φτιάξουμε καμιά κουλούρα.

Όμως ο Κωσταντής δεν ήθελε. Ήταν και λίγο τεμπέλης. Αλλά από τα πολλά παρακάλια της μάνας του, που την αγαπούσε και δεν ήθελε να τη στενοχωρήσει περισσότερο, το αποφάσισε και της λέει:

- Ετοιμάσέ μου τον ντορβά, βάλε μου και επτά καρβέλια ψωμί να' χω για το δρόμο και φεύγω.

Έτσι και έγινε. Τα έκανε η μάνα του όλα έτοιμα. Πήρε ο Κωσταντής τον τροβά τον κρέμασε στο γομάρι του και κίνησε.

Στο δρόμο που πήγαινε κάποια στιγμή ένιωσε το στομάχι του να τον τσιμπάει από πείνα. Σταμάτησε, έβγαλε το ένα ψωμί και το 'φαγε. Αυτό συνέβηκε άλλες πέντε φορές και τ' απόμεικε το τελευταίο, κάνοντας τη σκέψη να το φάει λίγο πριν μπει στο χωριό που γίνονταν ο γάμος.

Καθώς έκανε τις σκέψεις αυτές φτάνει σ' ένα σταυροδρόμι. Πήρε το δρόμο με κατεύθυνση προς τα δεξιά και εκεί που βάδιζε σε κάποια στιγμή χάνει το δρόμο.

Προχωρεί λίγο ακόμα και βλέπει μπρος του ν' απλώνεται ένα δάσος και χωριό... πουθενά! Τότε αποφάσισε να βγάλει και το τελευταίο ψωμί γιατί δεν άντεξε άλλο την πείνα του. Σε μια στιγμή πέφτει η ματιά του σε μια σπηλιά. Προχωράει, κατεβαίνει από το ζώο και πλησιάζει να δει. Και τι βλέπει! Ένα μεγάλο πλουμιστό χαλί και ένα μαρμάρινο τραπέζι.

- *Τύχη που την έχω!* σκέφθηκε ο Κωσταντής, που εδώ που τα λέμε ήταν και λίγο τεμπέλης. Του άρεσαν τόσο πολύ όλα αυτά που είδε και είπε:

- *Τι καλά που θα 'ταν να ζούσα εδώ μέσα και να 'χω την ησυχία μου. Μόνο που δεν υπάρχει κάτι για να φάω και έχω μια πείνα.*

Σε λίγο νύχτωσε για τα καλά και έτσι κουρασμένος καθώς ήταν τον πήρε ο ύπνος, εκεί σε μια γωνιά και αποκοιμήθηκε. Όταν ξαφνικά ακούει στον ύπνο του, ένα παράξενο θόρυβο. Αμέσως πετιέται και πάει να κρυφτεί κάτω από το τραπέζι. Βλέπει να μπαίνει μέσα ένας δράκος. Αφού κάθισε λίγο να ξεκουραστεί, σηκώθηκε και πήγε σε μια γωνιά που είχε για κουζίνα, πήρε ένα τσουκάλι και άρχισε να λέει:

- *Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου φέρε μου πενήντα μερίδες φαγητά να φάω γιατί έχω πείνα μεγάαααλη.*

Για πότε γέμισε το τραπέζι! Ούτε που το κατάλαβε. Μετά από λίγο ξανάκουσε το δράκο να λέει:

- *Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου, φέρε μου κρασί να πιω, να πιω να ζαλιστώ και γλυκά να κοιμηθώ!*

Δεν αποτέλειωσε καλά-καλά την επιθυμία του και πάνω στο τραπέζι βρέθηκε ένα βαρελάκι με κρασί! Αφού ήπια όλο το κρασί ο δράκος ζαλισμένος έγειρε και αποκοιμήθηκε. Όμως, πριν κοιμηθεί, πρόλαβε και έβαλε το τσουκάλι κάτω από το προσκεφάλι του.

Ο Κωσταντής όλη τη νύχτα έμεινε έτσι ακίνητος κάτω από το τραπέζι, σχεδόν άυπνος. Σαν έφεξε η μέρα, ο δράκος σηκώθηκε και έφυγε στο δάσος. Αμέσως σηκώνεται και ο Κωσταντής και χωρίς να χάσει καιρό, πάει και παίρνει το τσουκάλι που ήταν κάτω από το προσκεφάλι του δράκου και...

- *Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου, φέρε μου πενήντα μερίδες φαγητά...* Στη στιγμή γέμισε το τραπέζι με λογής-λογής φαγητά! Αφού έφαγε όσο μπόρεσε ξαναματάπε:

- *Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου, φέρε μου νερό να ξεδιψάσω. Και να... πάνω στο τραπέζι βρέθηκε με μιας μια μεγάλη κανάτα με νερό!*

- *Αυτό κι αν είναι θιάμα μεγάλο!* σκέφτηκε ο Κωσταντής και είπε από μέσα του:

- *Από σήμερα δεν χρειάζεται καν να δουλέψω ούτε και στο γάμο που με κάλεσαν να πάω για να τους διασκεδάσω με το βιολί μου.*

Μ' αυτές τις σκέψεις, παίρνει το τσουκάλι, το βάζει μέσα στον άδειο τροβά τον κρεμάει στο γομάρι του και καμαρωτός-καμαρωτός παίρνει το δρόμο να γυρίσει στο χωριό του.

Δεν έκανε μια ώρα δρόμο όταν βλέπει σε μια στροφή και κάτω από ένα δέντρο έναν γέροντα:

- *Καλή σου μέρα γέροντα!*

- *Καλή σου μέρα, καλόπαιδο!*, απάντησε εκείνος. *Μήπως σου περισσεύει λίγο ψωμί για να μου δώσεις;* είπε ο γέροντας.

- *Δεν έχω γέροντά μου αλλά κάτι μπορεί να γίνει. Να, κάθισε εδώ κοντά μου και θα φάμε ότι μας στείλει ο Θεός.*

Πάει ο γέρος και κάθισε σταυροπόδι δίπλα στον Κωσταντή. Βγάζει ο Κωσταντής το τσουκάλι και με προστακτική φωνή είπε:

- *Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου, φέρε μας πενήντα μερίδες φαγητά να φάμε με τον φίλο μου.*

Με μιας βρέθηκαν στρωμένα μπροστά τους, λογής-λογής φαγητά, κρασί και νερό. Και τι δεν έφαγαν οι δυο τους!

Του γέροντα του καλοάρεσε το τσουκάλι και σκέφτονταν πώς να το κάνει δικό του. Βγάζει ένα σπαθί που είχε κρυμμένο κάτω από το παλτό του και προτείνει στον Κωσταντή να το αλλάξει με το τσουκάλι. Ο Κωσταντής τον ρωτάει:

- *Τι μπορεί να κάνει το σπαθί σου;*

- *Δώσε προσοχή!* του απαντάει. Και τον ακούει πάλι να λέει:

- *Σπαθί μου, σπαθάκι μου κοφτερό, πετάξου και κόψε με μιας εκείνο το δέντρο εκεί πέεεερα!*

Το σπαθί για πότε πέταξε από τα χέρια του γέρου και για πότε έκοψε εκείνο το δέντρο ούτε που το κατάλαβε ο Κωσταντής. Συμφώνησε μαζί του και έγινε η αλλαγή. Και πήραν τον ίδιο δρόμο.

Μετά από αρκετή ώρα δρόμο, ο Κωσταντής ένιωσε να τον πονάει το στομάχι του από πείνα και άρχισε να καλεί το τσουκάλι.

- *Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου...*

- *Γιατί;* τον ρωτά ο γέροντας, *σου χρωστώ μήπως και δεν το θυμάμαι; Αν εσύ πεινάς και θέλεις να φας, δώσε μου πίσω το σπαθί και κράτησε το τσουκάλι σου.* Και ο Κωσταντής:

- *Τι, δεν μου χρωστάς;* Και με μιας βγάζει το σπαθί και το διατάζει:

- *Σπαθί, σπαθί, σπαθάκι μου, χτύπα το γέρο τον αχάριστο!*

Έτσι και έγινε. Παίρνει και το τσουκάλι του και φεύγει. Περνάει μέσα από δάση και λαγκάδια και κάπου σ' ένα σιάδι συναντάει έναν άλλο γέροντα.

- *Καλή σου μέρα γέροντα!*

- *Καλώς το παλληκάρι. Έχεις μήπως λίγο περίσσιο ψωμί και για μένα;*

Κατεβαίνει από το ζώο ο Κωσταντής και πάει και κάθισε κοντά στο γέροντα και διατάζει το τσουκάλι του. Και αυτό, έφερε μπροστά τους χίλια δυο καλά να φάνε και να πιούνε! Του γέροντα άρεσε πολύ το τσουκάλι και πρότεινε στο παλληκάρι να το αλλάξει δίνοντάς του το παλτό του.

- *Και τι μπορεί να κάνει το παλτό σου γέροντα;*

Και εκείνος αποκρίθηκε:

- *Αυτός που θα το φορέσει γίνεται άορατος, δεν τον βλέπει κανείς παρά μόνο αυτός που το φορεί!*

Ο Κωσταντής συμφώνησε μαζί του και έγινε η αλλαγή! Αφού βάδισαν κάμποσο δρόμο μαζί, το παλληκάρι αισθάνθηκε πείνα και είπε στο γέροντα να σταματήσουν για λίγο.

- *Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου...*

- *Γιατί;* του λέει ο γέροντας, *σου χρωστώ μήπως και δεν θυμάμαι; Αν εσύ έχεις πείνα και θες να φας από το δικό μου τσουκάλι, να, πάρ' το πίσω και δώσε πίσω το παλτό μου.*

Ο Κωσταντής θυμωμένος, βγάζει το σπαθί και το διατάζει να σκοτώσει τον αχάριστο γέροντα. Έτσι έχει τώρα εκτός από το τσουκάλι, το σπαθί και το παλτό. Μετά από καναδυό ώρες ξεκούραση, πήρε και πάλι το δρόμο της επιστροφής. Μα, η μοίρα του το 'θελε να τριτώσει το κακό. Έτσι, στην πορεία του, ξανασυνάντησε έναν άλλο γέροντα.

- *Καλή σου μέρα γέροντα!*

- *Καλώς τον το λεβέντη! Μήπως σου περισσεύει κάνα φελί ψωμί να μου δώσεις γιατί έχω μια πείνααα.*

- *Ο Θεός είναι μεγάλος και κάτι μπορεί να κάνει και για μας!* Είπε ο Κωσταντής και...

- *Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου...*

Φάγανε και ήπιανε και ο γέροντας βλέποντας τη δύναμη του τσουκαλιού πρότεινε στο παλληκάρι να το αλλάξει δίνοντάς του τη φλογέρα του.

- Και τι μπορεί να κάνει παραπάνω η φλογέρα σου από το να βγάζει γλυκές νότες;

- Ζωντανεύει τους νεκρούς! Θέλεις να δοκιμάσουμε με το δικό σου γομάρι; λέει ο γέροντας.

Ο Κωσταντής σαν άκουσε τα τελευταία λόγια, να δοκιμάσει τη δύναμη της φλογέρας με το γομάρι του δεν ήθελε να πάρει συνέχεια το θέμα. Όμως ξάφνου παρουσιάζεται ένα ελάφι. Σκοτώνει το ελάφι. Βγάζει και ο γέροντας τη φλογέρα, παίζει κάνα δυο νότες και το ελάφι σηκώθηκε και πάλι στα πόδια του. Έκπληκτος ο Κωσταντής άλλαξε γνώμη και συμφώνησε με το γέροντα που του είχε προτείνει την αλλαγή με το τσουκάλι.

Εκεί που συνέχισαν την πορεία οι δυο τους, ο Κωσταντής πείνασε και φώναξε:

- Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου, φέρε μας να φάμε και να πιούμε!

- Γιατί; λέει ο γέροντας. Σου χρωστάω μήπως τίποτα και δεν το ξέρω; Αν θες εσύ να φας με τη μεσολάβηση του τσουκαλιού μου, να πάρ' το πάλι πίσω και δώσ' μου τη φλογέρα μου.

Ο Κωσταντής πάνω στο θυμό του και με το δίκιο του και πάλι φώναξε:

- Σπαθί μου, σπαθάκι μου, σκότωσε τον παλιόγερο! Και το σπαθί έπραξε όπως του είχε πει.

Έτσι μετά από λίγες ακόμα ώρες πορεία και ενώ νύχτωσε έφτασε επιτέλους στο σπίτι του.

- Καλώς όρισες γιε μου! είπε η μάνα του. Πεζ μου πώς πόρεψες στο γάμο που πήγες, σε καλοπληρώσανε, έφερες κάνα φράγκο;

- Όχι μητέρα, δεν πήγα στο γάμο.

- Αχ! Το παλιόπαιδο, πάλι νηστικοί θα κοιμηθούμε.

- Μη στενοχωριέσαι μάνα. Το φαγητό είναι σχεδόν έτοιμο και όπου να 'ναι θα 'ναι εδώ.

Ο Κωσταντής βγάζει από τον τροβά το τσουκάλι και λέει:

- Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου...

Γέμισε το τραπέζι από φαγητά, νερό, κρασί και φρούτα. Η μάνα του έμεινε με το στόμα ανοιχτό βλέποντας όλα αυτά!

Φάγανε και ήπιανε και το Θεό ευχαριστήσανε. Αυτό συνεχίστηκε για πολλές μέρες και η μητέρα του Κωσταντή δεν μπορούσε να κρύψει τη χαρά της.

Πρόλογος του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κάρολου Παπούλια

« Η πολύ όμορφη ανθολογία ανέκδοτων ηπειρωτικών παραμυθιών που με κόπο και ενθουσιασμό επιμελήθηκαν ο Thede Kahl και ο Αντρέας Καρζής προσφέρουν στον αναγνώστη τους ένα προνομιακό πεδίο ανάπτυξης της ατομικής και συλλογικής φαντασίας, που τροφοδοτούνται από την παράδοση αλλά και, αντιστρόφως, τη μετασχηματίζουν.

Τα παραμύθια, ως φορείς μιας μακράς γλωσσικής αλλά και πολιτιστικής παράδοσης υπήρξαν λοιπόν ταυτόχρονα ένα έξοχο εργαλείο εθνικής αγωγής και γλωσσικής καλλιέργειας.

Επιπλέον, στα παραμύθια θριαμβεύει η ηθική ομορφιά. Το ωραίο μπαίνει στην υπηρεσία του καλού και αβίαστα, χωρίς «ψευτοδιδασκισμούς», υπερσχύει επάνω στο κακό. Η βεβαιότητα της αίσιας έκβασης, παρά τις σκληρές δοκιμασίες, καλλιεργεί στάση αισιοδοξίας και πίστης για τη ζωή και οικοδομεί ένα σύστημα ηθικής βασισμένο στη δικαιοσύνη.

Πέρα απ' αυτά, τα λαϊκά παραμύθια, αποτελούν ίσως τον πιο φυσικό δρόμο για να χτίσουμε μία σχέση αγάπης και σεβασμού για τη λαϊκή μας παράδοση και τα δημιουργήματα του λαϊκού μας πολιτισμού με τις ίδιες μας τις ρίζες. »

Έτσι δεν άργησε να μαθευτεί από στόμα σε στόμα – όλα αυτά που συνέβαιναν καθημερινά στο σπίτι του Κωσταντή – σε όλο το χωριό και μετά από αρκετό καιρό να φτάσουν τα μαντάτα στο βασιλείο! Καλεί ο βασιλιάς τον Κωσταντή στο παλάτι.

- Για όνομα του Θεού μην πάρεις μαζί σου το τσουκάλι! του λέει η μάνα του.

Ο Κωσταντής επέμενε να το πάρει μαζί του για να το δείξει στο βασιλιά. Έφυγε παίρνοντάς το μαζί του και μια και δυο, παρουσιάζεται στο βασιλιά. Στρογγυλοκάθισαν όλοι γύρω από το τραπέζι και λέει ο βασιλιάς:

- Δείξε μας τώρα, τι μπορεί να κάνει το πολυσυζητημένο σου τσουκάλι.

Και ο Κωσταντής:

- Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου, φέρε μας απ' όλα τα καλά να φάμε και να πιούμε στην υγεία του καλού μας βασιλιά.

Αφού φάγανε και ήπιανε κάποια στιγμή ο Κωσταντής λίγο από την κούραση του ταξιδιού λίγο από το παραπάνισιο κρασί που ήπιε ζαλίστηκε και τον πήρε ο ύπνος. Ο βασιλιάς μη χάνοντας την ευκαιρία λέει στους υπηρέτες του, να πάρουν το τσουκάλι του Κωσταντή και στη θέση του να βάλουν ένα άλλο παρόμοιο.

Το πρωί σαν ξύπνησε ο Κωσταντής πήρε το τσουκάλι και...

- Τσουκάλι, τσουκαλάκι μου, φέρε μου καφέ να πιω, να πιω να ξεζαλιστώ!

Τίποτα. Είπε, ξαναματάπε, τίποτα!

- Είδες, τι σου 'λεγα να μη το πάρεις μαζί σου! Είπε η μητέρα του, και συνέχισε:

- Αν με είχες ακούσει δεν θα μέναμε νηστικοί. Και ο Κωσταντής:

- Μη στενοχωριέσαι, μάνα, και θα δεις ότι το τσουκάλι μας θα ξανάρθει στα χέρια μας.

Φεύγει ο Κωσταντής και επιστρέφει στο παλάτι, αυτή τη φορά για να εκδικηθεί για την άτιμη συμπεριφορά του βασιλιά. Καθώς έφτασε στην πύλη και προσπαθούσε να περάσει μέσα, έπεσαν πάνω του οι φύλακες για να τον δώξουν. Βγάζει τότε αυτός το σπαθί του και το διατάζει να τους σκοτώσει. Μπαίνει μέσα και κατευθύνεται στο βασιλικό θρόνο. Διατάζει ο βασιλιάς τους φρουρούς του να τον συλλάβουν. Πρόλαβε όμως το σπαθί του Κωσταντή και τους σκότωσε όλους. Ο βασιλιάς βλέποντας ότι κινδυνεύει και η δική του ζωή αλλά και όλων των δικών του πάει και φέρνει το τσουκάλι του Κωσταντή.

- Τι θα μου δώσεις, βασιλιά μου, αν τους φέρω πάλι στη ζωή όλους τους φύλακές σου; ρώτησε ο Κωσταντής.

- Σου δίνω την κόρη μου για γυναίκα σου, είπε ο βασιλιάς, γιατί στο βασιλείο μου κανείς δεν έχει τη δική σου δύναμη.

Βγάζει το παλληκάρι τη φλογέρα, τη βάζει στο στόμα του και παίζει και με μιας ανασηκώθηκαν όλοι οι φύλακες.

Σαράντα μέρες και σαράντα νύχτες κράτησαν οι χαρές των γάμων του Κωσταντή με τη βασιλοπούλα. Και έζησαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα.